

Újszegedi Népliget

természeti környezet kategória – szegedi értéktár

Friss levegő, szórakozás, zöldellő fák és virágzó növények. Ez az Újszegedi liget. 19. század óta a város levegője. Ritka növények, fák és állatok lakóhelye. Jelenleg is Szeged központi szórakozóhelye. További érdekes adatokat tovább klikkelve tudhatsz meg!

Tudtad-e?

1. Az Újszegedi díszkapu 1927-ben készült el a lakosság kérésére. Két obeliszkyszerű oszlop az út széléin a főútvonal bejáratánál, a négysoros útvonal bevezetéséül. Közöttük három kis oszlop, láncsal összekötve. A középsőn zászlórúd, anyaga műkő.
2. Gömbköveket találhatsz séta közben a ligetben, 1883 óta?
3. 1892-től van tenispálya a ligetben.
4. A tenispálya gyakori látogatója volt Szent-Györgyi Albert.
5. A szökőkút 1926-ban került a Kálvin térről Újszegedre.
6. Erzsébet királyné emlékfái (tölgyfa, törökmogyoró) ma is a ligetben találhatók, emlékkő jelzi helyüket.
7. A királyné halálakor a liget neve Erzsébet királyné ligete lett, az 1950-es évekig.
8. 1909-ben villamos haladt át a hídon, a ligen keresztül a Vigadóig.
9. 1959-ben került a liget bejáratához a kis medence a Halas fiú szobrával – Tápai Antal alkotása.
10. 1949 óta lehet szabadtéri színi előadásokat megnézni.

Kezdetek

Az újszegedi népligetet báró Reitzenstein Vilmos ezredes, a szegedi Várban állomásozó olasz katonáival hozta létre a 30 holdnyi elhanyagolt, bozótos területen. A parancsot munkájukra Szeged akkori polgármesterétől Gamperl Alajostól kapták. A telepítők egy barokkos rendszerű partrendszert alakítottak ki. Munkájuk egy esztendőn át tartott. A park ma is ezt a felépítést őrzi. Az 1860-as évekre a szegediek kedvelt kiránduló és szórakozóhelye lett.

Fénykor

1880-ban régi óhaja teljesült a szegedieknek, hogy Újszegeddel egyesült a város. Az 1879-es nagy szegedi árvíznél a menekültek fogadásában és ellátásában volt nagy szerepe a „városrésznek”. Az újjáépítést követően a város egyetlen zöld területe a liget maradt ezért a nép előszeretettel látogatta. A népkertbe járt mulatni az iparos, kereskedő és a nemes ember. Sorra nyíltak a híres vendéglők és mulatóhelyek. A lakosok ligethez való eljutását az 1883-ban átadott belvárosi híd könnyítette meg. A parkosítás és a fásítás a területen folyamatos volt. Szép rózsakertjeiről, ültetvényeiről volt híres a liget.

Egykor és Ma a ligetben

Erzsébet-templom

Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templom építését Paulovits Márton helybeli lakos kezdeményezte. Szeged-Erzsébetváros neogót stílusú templomának belső hossza 21 méter, szélessége 13 méter, a toronymagasság 30 méter, a párkánymagasság 12 méter.

A lebontott rókusi templomból kikerült három oltár és szószék anyagából új főoltárt, két mellékoltárt és új szószéket készítettek. A főoltár Szent Erzsébetet, a jobboldali oltár pedig Szűz Máriát ábrázolta. A baloldalon Szent Kereszt oltárt helyeztek el.

A templomot, mely 500 hívő befogadására volt alkalmas, 1910. november 19-én, Erzsébet napján szentelték fel nagy ünnepség keretében.

(Forrás:

http://www.ujszegediplebania.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=60:erzsebet-templom&catid=38:cikkek&Itemid=65)

Lourdes-i barlang

A kalocsai iskolanővérek fölvetették azt a gondolatot, hogy Újszegeden lourdes-i sziklabarlangot kellene létesíteni, mely a hívőknek ájtatossági helyül szolgálna, és szép díszé lenne a parknak.

1937. május 23-án moóri Glattfelder Gyula csanádi püspök avatta föl, püspökké szentelésének negyedszázados jubileumán. A tervet a városi mérnökség készítette, építője Kövér Tibor, díszítő szobrásza Kulai Lajos volt. A márvány Mária-szobor Tápai Antal alkotása. A sziklabarlang 11 m, Mária-szobra 190 cm magas volt. Előtte kis park volt csörgedező patakkal, mely a barlangon keresztül vezetett a parkba, fölötte domborművön két szarvas látszott, amint isznak az örök életet jelképező forrásból. A kertészeti munkákat Gulácsy Béla városi főkertész tervezte, és a munkálatokat is ő vezette. Fölavatásán harmincezen voltak jelen.

A "parkrendezés útjában lévő" pihenő padokkal és gesztenyefákkal körülvett barlang-oltárt 1968-ban lebontották, Szűz Mária szobrát az újszegedi templomban helyezték el.

Vigadó

Tisza Lajos királyi biztos Szeged újjáépítésekor az összes cukrászdát és mulatóhelyet egy helyen kívánta elhelyezni. Így jött létre az újszegedi Népkert parkokkal, szórakozóhelyekkel. 1883-ban épült fel a Halmai Andor tervezte Vigadó és a cukrászda. A „vigarda” földszintes, favázas épület, melynek berendezése minden igényt kielégít. Szép stílusú tornya van, nagy táncteremből, tágas bormérő helyiségből, két öltözőszobából, két étkezőteremből, konyhából és egyéb apró helyiségekből áll.

A Vigadó bérletével és jövedelmezőségével folyamatos gondok voltak, a bérlők egymást váltották. Az 1886. évi szegedi kolerajárvány idején az épületet kórházként használták, ami ezek után elriasztotta a közönséget. A Vigadó az 19. században élte fénykorát. A liget rendezésekor 1968-ban döntöttek a Lourdes-i barlang és a Vigadó elbontásáról.

Közüti híd

Az újjáépítés királyi biztossága 1881-ben nemzetközi pályázatot írt ki a városi híd tervezésére. A közbeszéd szerint Tisza Lajos királyi biztos csak lassan és sokat várakozva jutott át a fahídon újszegedi szálláshelyéről a városba, ezért sürgette egy állandó híd megépítését.

A pályázaton csak azok vehettek részt, akik vállalták a híd megépítését is. Feketeházy János, a tehetséges mérnök ebből az okból adta át tervét a híres francia Gustav Eiffel-cégnek. A pályamű nyert, és Feketeházy terve Eiffel név alatt készülhetett el.

A híd hossza 401, szélessége 11 méter volt, 7 méteres kocsiúttal és 2-2 méteres gyalogjáróval. Az építészeti részt Schickedanz Albert tervezte. A hidat 1883. szeptember 16-án adták át a forgalomnak. A német csapatok a II. világháború idején 1944. október 9-én fölrobbantották.

Természeti értékei

Az idős kocsányos tölgyek és platánok már több mint száz éve szolgálnak a város tüdejeként. Az idős fákon kívül gazdag madár (40 védett fészkelő madárfaj) és rovarvilággal (a megyében csak itt előforduló nagy hőscincér) rendelkezik.

A növény és madárvilág listája az alábbi linken megtalálható:

<http://www.ujszeged.hu/?page=elovilag>

Linkek

Forrás:

Bátyai Gitta: Az újszegedi liget. Szeged, 1988

Bátyai Gitta: Újszegedi mozaikok. Szeged, 2002

Csongrád megye építészeti emlékei. Szeged, 2000

Péter László: Szeged utcanevei. Szeged, 1974

<http://www.szegedvaros.hu/ertektar/7683-qujszegedi-nepligetq.html>

<http://www.ujszeged.hu/?page=liget>

http://www.sk-szeged.hu/statikus_html/kiallitas/kiralylatogatas/index.html